

ОБАВЕЗЕ АДВОКАТА ПО ЗАКОНУ О СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВЦА И
ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА – ЗСПНФТ, *Службени гласник РС*, бр. 113/2017
(пропис на снази од 25.12.2017. године, примењује се од 1. априла 2018. године)
- информативно

По чл. 4, ст. 2 ЗСПНФТ, обвезници, у смислу овог закона, јесу и адвокати и то у следећим ситуацијама, када:

- 1) **помажу** у планирању или извршавању **транзакција за странку** у вези са:
  - (1) куповином или продајом непокретности или привредног друштва,
  - (2) управљањем имовином странке,
  - (3) отварањем или располагањем рачуном код банке (банкарским рачуном, штедним улогом или рачуном за пословање са хартијама од вредности),
  - (4) прикупљањем средстава неопходних за оснивање, обављање делатности и управљање привредним друштвима,
  - (5) оснивањем, пословањем или управљањем привредног друштва или лица страног права;
- 2) у име и за рачун странке **врше** финансијску **транзакцију** или транзакцију у вези са непокретношћу.

Обвезници су дужни да предузимају одређене радње и мере. Одељак III регулише РАДЊЕ И МЕРЕ КОЈЕ ПРЕДУЗИМАЈУ АДВОКАТИ (чл. 57–62 ЗСПНФТ):

УТВРЂИВАЊЕ И ПРОВЕРА ИДЕНТИТЕТА СТРАНКЕ :

адвокат је дужан да:

- приликом утврђивања и провере идентитета странке, при успостављању пословног односа са странком, прибави податке, и то: 1) име и презиме, датум и место рођења, пребивалиште или боравиште, ЈМБГ, врсту, број, место и датум издавања личног документа физичког лица и предузетника, односно пословно име, адресу, седиште, матични број и ПИБ правног лица и предузетника за које адвокат врши услуге; 2) име и презиме, датум и место рођења, пребивалиште или боравиште, ЈМБГ, врсту, број, место и датум издавања личног документа заступника правног лица или законског заступника или пуномоћника физичког лица који у име и за рачун тог правног или физичког лица успоставља пословни однос или врши транзакцију; 3) име, презиме, датум и место рођења и пребивалиште или боравиште стварног власника правног лица за које адвокат врши услугу; 4) сврху и намену пословног односа, као и информацију о делатности странке и 5) датум успостављања пословног односа,
- приликом утврђивања и провере идентитета странке, при вршењу транзакције у износу од 15.000 евра или више у динарској противвредности, по званичном средњем курсу Народне банке Србије на дан извршења транзакције (у даљем тексту: у динарској противвредности), без обзира на то да ли се ради о једној или више међусобно повезаних транзакција, у случају када пословни однос није успостављен, прибави податке, и то: 1) име и презиме, датум и место рођења, пребивалиште или боравиште, ЈМБГ, врсту, број, место и датум издавања личног документа физичког лица и предузетника, односно пословно име, адресу, седиште, матични број и ПИБ правног лица и предузетника за које адвокат врши услуге; 2) име и презиме, датум и место рођења, пребивалиште или боравиште, ЈМБГ, врсту, број, место и датум издавања личног документа заступника правног лица или законског заступника или пуномоћника физичког лица који у име и за рачун тог правног или физичког лица успоставља пословни однос или врши транзакцију; 3) име, презиме, датум и место рођења и пребивалиште или боравиште стварног власника правног лица за које адвокат врши услугу; 4) датум вршења транзакције; 5) износ транзакције и валуту у којој је транзакција извршена; 6) намену транзакције, као и име и презиме и пребивалиште, односно пословно име и седиште лица коме је транзакција намењена и 7) начин вршења транзакције,
- приликом утврђивања и провере идентитета странке, када у вези са странком или транзакцијом постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма, као и када постоји сумња у истинитост или веродостојност прибављених података о странци и стварном власнику, прибави податке, и то: 1) име и презиме, датум и место рођења, пребивалиште или боравиште, ЈМБГ, врсту, број, место и датум издавања личног документа

физичког лица и предузетника, односно пословно име, адресу, седиште, матични број и ПИБ правног лица и предузетника за које адвокат врши услуге; 2) име и презиме, датум и место рођења, пребивалиште или боравиште, ЈМБГ, врсту, број, место и датум издавања личног документа заступника правног лица или законског заступника или пуномоћника физичког лица који у име и за рачун тог правног или физичког лица успоставља пословни однос или врши трансакцију; 3) име, презиме, датум и место рођења и пребивалиште или боравиште стварног власника правног лица за које адвокат врши услугу; 4) сврху и намену пословног односа, као и информацију о делатности странке и 5) датум успостављања пословног односа; б) датум вршења трансакције; 7) износ трансакције и валуту у којој је трансакција извршена; 8) намену трансакције, као и име и презиме и пребивалиште, односно пословно име и седиште лица коме је трансакција намењена и 9) начин вршења трансакције; 10) податке и информације о пореклу имовине која је предмет или која ће бити предмет пословног односа или трансакције; 11) име и презиме, датум и место рођења, пребивалиште или боравиште и ЈМБГ физичког лица и предузетника, односно пословно име, адресу и седиште, матични број и ПИБ правног лица и предузетника за које постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма; 12) податке о трансакцији у вези са којом постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма (износ и валута у којој се трансакција врши, датум и време вршења трансакције) и 13) информацију о постојању разлога за сумњу да се ради о прању новца или финансирању тероризма.

Начин:

Адвокат утврђује и проверава идентитет странке, односно њеног заступника, прокуристе и пуномоћника и прибавља податке из члана 103. тач. 1) и 2) ЗСПНФТ¹ увидом у лични документ тог лица у његовом присуству, односно у оригинал или оверену копију документације из званичног јавног регистра, која не сме бити старија од три месеца од дана издавања, или непосредним увидом у званични јавни регистар.

Адвокат је дужан да утврди идентитет стварног власника странке које је правно лице или лице страног права у другом правном облику прибављањем података из члана 103. тачка 3) ЗСПНФТ² увидом у оригинале или оверену копију документације из званичног јавног регистра која не сме бити старија од шест месеца од дана издавања. Ако из њих није могуће прибавити потребне податке, они се прибављају увидом у оригинал или оверену копију исправе и другу пословну документацију коју доставља заступник, прокуриста или пуномоћник правног лица.

Остале податке (из чл. 103 ЗОСПНФТ - а то су горенаведени подаци), адвокат прибавља увидом у оригинал или оверену копију исправе и другу пословну документацију.

О подацима који недостају, осим података: - име и презиме, датум и место рођења, пребивалиште или боравиште и ЈМБГ физичког лица и предузетника, односно пословно име, адресу и седиште, матични број и ПИБ правног лица и предузетника за које постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма; - податке о трансакцији у вези са којом постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма (износ и валута у којој се трансакција врши, датум и време вршења

---

¹ То су следећи подаци: 1) име и презиме, датум и место рођења, пребивалиште или боравиште, ЈМБГ, врсту, број, место и датум издавања личног документа физичког лица и предузетника, односно пословно име, адресу, седиште, матични број и ПИБ правног лица и предузетника за које адвокат врши услуге; 2) име и презиме, датум и место рођења, пребивалиште или боравиште, ЈМБГ, врсту, број, место и датум издавања личног документа заступника правног лица или законског заступника или пуномоћника физичког лица који у име и за рачун тог правног или физичког лица успоставља пословни однос или врши трансакцију.

² Чл. 103, тач. 3 ЗСПНФТ се односи на име, презиме, датум и место рођења и пребивалиште или боравиште стварног власника правног лица за које адвокат врши услугу. Појмови, као што су странка, стварни власник, лице страног права и др., одређују се у интерпретативним одредбама закона (вид. чл. 3 ЗСПНФТ).

транзакције) и - информацију о постојању разлога за сумњу да се ради о прању новца или финансирању тероризма, адвокат узима писмену изјаву странке.

Информативно, дају се и одређене даље одредбе у вези са одељком III – РАДЊЕ И МЕРЕ КОЈЕ ПРЕДУЗИМАЈУ АДВОКАТИ (текст одредаба које овде дајемо је, у односу на оригиналан текст, модификован нашим подвлачењем, истицањем, уметањем фуснота и тсл.)

Обавештавање Управе о лицима и трансакцијама за које постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма

Члан 58

Ако адвокат, приликом вршења послова из члана 4. став 2. овог закона, утврди да у вези са лицем или трансакцијом постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма, **дужан је** да о томе обавести Управу³ пре извршења трансакције, као и да у том обавештењу наведе рок у којем би требало да се трансакција изврши. У случају хитности, такво обавештење може се дати и телефоном, али се накнадно мора доставити Управи у писменом облику најкасније следећег радног дана.

Обавеза обавештавања из става 1. овог члана важи и за планирану трансакцију без обзира на то да ли је трансакција касније извршена.

Ако адвокат због природе трансакције или због тога што трансакција није извршена или из других оправданих разлога не може да поступа у складу са ст. 1. и 2. овог члана, дужан је да Управи достави податке чим то буде могуће, а најкасније одмах по сазнању разлога за основе сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма. Адвокат је дужан да писмено образложи разлоге због којих није поступио на прописани начин.

Адвокат је дужан да у случају када странка од њега тражи савет у вези са прањем новца или финансирањем тероризма, о томе одмах обавести Управу, а најкасније у року од три дана од дана када је странка тражила савет.

Адвокат обавештава Управу електронским путем, препорученом пошљком или доставом преко курира. У случају хитности, такво обавештење може се дати и телефоном, уз обавезу накнадног обавештавања електронским путем, препорученом пошљком или доставом преко курира, најкасније следећег радног дана.

Тражење података од адвоката

Члан 59

Ако **Управа** оцени да у вези са одређеним трансакцијама или лицима постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма, **може да захтева од адвоката податке, информације и документацију** неопходне за откривање и доказивање прања новца или финансирања тероризма.

Управа може да захтева од адвоката и податке и информације из става 1. овог члана који се односе на лица која су учествовала или сарађивала у трансакцијама или пословима лица за које постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма.

Адвокат је дужан да податке, информације и документацију из овог члана Управи достави без одлагања, а најкасније у року од осам дана од дана пријема захтева. Управа може у захтеву одредити и краћи рок за достављање података, информација и документације ако је то неопходно ради доношења одлуке о привременом обустављању извршења трансакције или у другим хитним случајевима.

Управа може, због обимности документације или из других оправданих разлога, адвокату да одреди и дужи рок за достављање документације.

Изузеци

Члан 60

---

³ Управа за спречавање права новца (вид. чл. 1, ст. 2 ЗСПНФТ).

Адвокат није дужан да поступа у складу са одредбама члана 58. ст. 1. и 2. овог закона у вези са податком који добије од странке или о странци при утврђивању њеног правног положаја или њеном заступању у судском поступку или у вези са судским поступком, што подразумева и давање савета о покретању или избегавању тог поступка, без обзира да ли је тај податак прибављен пре, у току или након судског поступка.

Под условима из става 1. овог члана адвокат није дужан да достави податке, информације и документацију на захтев Управе из члана 59. овог закона. У том случају дужан је да Управу без одлагања, а најкасније у року од 15 дана од дана пријема захтева, писмено обавести о разлозима због којих није поступио у складу са захтевом Управе.

Обавеза састављања и примене листе индикатора

Члан 61

Адвокат је дужан да изради листу индикатора за препознавање лица и трансакција за које постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма.⁴

Код израде листе из става 1. овог члана адвокат узима у обзир сложеност и обим извршења трансакција, неуобичајени начин извршења, вредност или повезаност трансакција које немају економски или правно основану намену, односно нису усаглашене или су у несразмери са уобичајеним односно очекиваним пословањем странке, као и друге околности које су повезане са статусом или другим карактеристикама странке.

Адвокат је дужан да приликом утврђивања основа сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма примењују листу индикатора из става 1. овог члана, и да узима у обзир и друге околности које указују на постојање основа сумње на прање новца или финансирање тероризма.

Приликом израде листе индикатора из става 1. овог члана, адвокат је дужан да унесе и индикаторе који су објављени на званичној интернет страници Управе.

Вођење евиденције

Члан 62

Адвокат води евиденцију података⁵:

- 1) о странкама, као и пословним односима и трансакцијама из члана 8. овог закона;
- 2) достављених Управи у складу са чланом 58. овог закона.

Управа може, ако оцени да у вези са одређеним трансакцијама или лицима постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма, да захтева од обвезника податке из евиденције о странкама и трансакцијама које обвезник води, податке о новцу и имовини странке код обвезника итд. Обвезник је дужан да Управи, на њен захтев, достави сву потребну документацију. Управа може, због обимности документације или из других оправданих разлога, да ту документацију прегледа и код обвезника. Запослени у Управи се, у том случају, легитимише службеном легитимацијом и службеном значком са идентификационим бројем. - Вид. чл. 73 ЗСПНФТ.

Управа може, ако оцени да у вези са одређеним трансакцијама или лицима постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма, обвезнику издати писмени налог да прати све трансакције или послове тих лица који се врше код обвезника. Обвезник је дужан да о свакој трансакцији или послу обавештава Управу у роковима који су одређени у

⁴ Под листом индикатора треба разумети списак показатеља за препознавање лица и трансакција за које постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма (вид. чл. 5, ст. 2, тач. 6 ЗСПНФТ, у оквиру одељка II – Радње и мере које предузимају обвезници, 1. Опште одредбе).

⁵ Императивна норма (вид. и чл. 69 ЗСПНФТ).

налогу. Наведена мера траје три месеца од дана издавања налога и може се продужавати на по месец дана, а најдуже шест месеци од дана издавања налога. За више вид. чл. 76 ЗСПНФТ.

Управа је дужна да обвезника и државни орган (из чл. 112), који су је обавестили о лицу или трансакцији у вези са којом постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма, обавештава о резултатима до којих су њихова обавештења довела (повратна информација). За више вид. чл. 79. ЗСПНФТ.

Обвезник, односно његови запослени, укључујући и чланове управног, надзорног и другог органа управљања, као и друга лица којима су доступни подаци из чл. 99 ЗСПНФТ, не смеју странци или трећем лицу открити да су достављени или су у поступку достављања Управи подаци, информације и документација о странци или о трансакцији за које постоји сумња да се ради о прању новца или финансирању тероризма, да је Управа издала налог за привремено обустављање извршења трансакције, налог за праћење финансијског пословања странке и др. Али, забрана се не односи на случајеве када су нпр. подаци, информације и документација, које у складу са законом прикупља и води обвезник, потребни за утврђивање чињеница у кривичном поступку и ако те податке тражи надлежни суд у складу са законом. - За више вид. чл. 90. ЗСПНФТ.

Подаци, информације и документација коју Управа прикупи, у складу са законом, представљају тајне податке у смислу закона који уређује одавање и заштиту тајних података. Када обвезник доставља податке, информације и документацију Управи, ... , не сматра се да су повредили обавезу чувања пословне, банкарске или професионалне тајне. Обвезник је дужан да примењује одредбе ЗСПНФТ без обзира на обавезу чувања професионалне тајне. - За више вид. чл. 91. ЗСПНФТ.

Обвезник, односно његови запослени нису одговорни за штету, осим ако се докаже да је штета проузрокована намерно или крајњом непажњом, учињену странкама и трећим лицима ако, у складу са ЗСПНФТ, прибављају и обрађују податке, информације и документацију о странкама, доставе Управи податке, информације и документацију о својим странкама и др. Обвезник односно његови запослени не одговарају дисциплински или кривично за кршење обавезе чувања пословне, банкарске и професионалне тајне, ако податке, информације и документацију доставе Управи у складу са законом, ако обрађују податке, информације и документацију у циљу провере странака и трансакција за које постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма. - Вид. чл. 92 ЗСПНФТ.

У чл. 103 ЗСПНФТ детаљно је прописана САДРЖИНА ЕВИДЕНЦИЈА КОЈЕ ВОДИ АДВОКАТ (у вези са чл. 62 истог закона).

У смислу чл. 104, ст. 1, тач. 6 ЗСПНФТ, надзор над применом закона од стране адвоката дужна је да врши Адвокатска комора Србије (и други тамо наведени субјекти). Ако надлежни орган у вршењу надзора утврди постојање неправилности или незаконитости у примени закона, дужан је да предузме неку од прописаних мера, као нпр. да захтева отклањање неправилности и недостатака у року који сам одреди, поднесе захтев надлежном органу за покретање одговарајућег поступка и др. Орган, уколико на основу закона даје дозволе за рад обвезника, може привремено или трајно да забрани обављање делатности обвезника у нарочито оправданим случајевима. - За више о органима за вршење надзора и њиховим овлашћењима вид. чл. 104 ЗСПНФТ.

Према чл. 110, ст. 4 ЗСПНФТ, Адвокатска комора Србије врши надзор над применом тог закона од стране адвоката.

ЗСПНФТ садржи казнене одредбе. Чл. 123 прописује ПРЕКРШАЈЕ ЗА КОЈЕ ОДГОВАРА АДВОКАТ.

"Новчаном казном у износу од 10.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај адвокат ако:

1) не обавести Управу о случајевима када у вези са трансакцијом или странком постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма, или када странка тражи савет у вези са прањем новца или финансирањем тероризма, односно не обавести је у прописаним роковима и на прописани начин (члан 58.);

2) не достави Управи, на њен захтев, тражене податке, информације и документацију, односно не достави их у прописаним роковима и на прописан начин (члан 59.)."

Чл. 123 ЗСПНФТ садржи одредбе о ОБАВЕШТЕЊУ О ОДЛУЦИ КОЈОМ СЕ ИЗРИЧЕ КАЗНА ИЛИ ДРУГА МЕРА.

У прелазним и завршним одредбама су прописани рокови у којима је обвезник дужан да радње и мере (из чл. 5 и 6 Закона) изврши у односу на странке са којима је пословна сарадња успостављена пре ступања на снагу Закона – у року од једне године од дана ступања на снагу Закона (вид. чл. 124, ст. 1 ЗСПНФТ).

Обвезник је дужан да одговарајућа интерна акта донесе у року од три месеца од ступања на снагу Закона (вид. чл. 124, ст. 2 ЗСПНФТ).

Извесна правила из Кодекса професионалне етике адвоката – Кодекс, *Службени гласник РС*, бр. 27/2012 (повезана са проблематиком спречавања прања новца):

22.5. Адвокат је дужан да одбије заступање:

22.5.10. ако основано посумња да би посао у коме се од њега тражи заступање довео до прања новца;

25.1 Новац, хартије од вредности и друге имовинске вредности које му је клијент поверио, а адвокат прихватио да му буду поверени, адвокат је дужан:

25.1.7. да без одлагања врати клијенту када овај то захтева, када истекне одређени рок, када наступи или изостане уговорени услов, када основано посумња да се ради о прању новца, када доспе његова обавеза за извршење завештања, или када решење о наслеђивању клијента постане правноснажно;

25.3. Адвокат је дужан да одбије пријем новца, хартија од вредности или других имовинских вредности, ако није сигуран у идентитет клијента или идентитет и овлашћење његовог посредника, ако средства нису везана за одређени предмет или име, или ако основано посумња да се ради о "прању" новца, или о средствима која потичу од извршења каквог другог кривичног дела;

30.2. Није допуштено да адвокат:

30.2.6. од клијента прима новац или имовину за које може основано да посумња да су стечени прањем новца или да потичу од другог кривичног дела;

— — —

Са проблематиком спречавања прања новца каткад могу бити повезана и извесна друга правила из Кодекса (при чему треба, приликом примене, имати у виду одговарајуће одредбе ЗСПНФТ, као прописа са законском правном снагом), нпр.:

16.1. Адвокат има право да открије адвокатску тајну:

16.1.2. када је то неопходно ради спречавања извршења најављеног кривичног дела са знатном друштвеном опасношћу;

16.2. О одлуци да искористи право на откривање тајне, адвокат је дужан, увек када природа случаја и конкретне околности то дозвољавају, а морални обзири препоручују, да без одлагања обавести лице на које се тајна односи;

16.3. Адвокат је дужан да клијента упозори на своју законску обавезу да у одређеним правним случајевима неке податке евидентира и пренесе надлежном органу, пре него што му их клијент повери;

16.4. Приликом откривања тајне адвокат у највећој могућој мери треба да поштеди личност и интересе клијента, или лица из правила 14.2.2. Кодекса, да избегне публицитет, а да у случају из правила 16.1.2. не открива личне податке, већ само околности које су довољне да се криминална радња спречи или прекине.

.....

Приредио
Мирослав Ђорђевић, адвокат у Зрењанину,